

vi maa faa Lov til at se et eller andet? Med den Ret, som tilkommer os som Rigsdagsmænd. Hvis vi ikke have denne Ret, saa udbede vi os den. Og det have vi gjort, men vi komme ikke tryglende og bedende. Folk vidste i Regelen Besked om vort Ærinde, og saa sagde de: Naar det er Tyendekommissionen, og saa fik vi at se, hvad vi vilde, men vi havde intet som helst med vedkommendes private Liv eller Husholdning at gøre, slikt blandede vi os ikke i.

Det ærede Medlem spørger saa om, hvad det har kostet. Ja, det kunde vel være rart for det ærede Medlem, om Bekostningen var løben op til et højt Tal. Men jeg vil sige, at selv om Rejserne havde kostet mange Penge, vare disse udmærket anvendte, for der er ikke nogen Landsby, Kommissionen har været i, uden at man har erfaret, at der er sket Reforme der. Egentlig burde vi have været rundt i alle Landsbyer, og den fornøftigste Beslutning, den danske Rigsdag kunde tage, var, at nu skulde vi for Alvor have en Undersøgelseskommission, ikke alene angaaende Karlekamre, men i det hele angaaende Boligforholdene, en Undersøgelse af, hvordan Lejehusmænd og Landarbejdere bo. Det vilde være en udmærket Foranstaltning. Vi kunde dele os i Hold, saaledes som det engelske Parlament gjorde i 1830, og man vilde paa Grundlag af det Materiale, der ad den Vej fremskaffedes, utvivlsomt faa en omfattende Lovgivning, som fremmede de hygiejniske Forhold. Det ærede Medlem vilde vide, hvor meget denne Kommissions Rejser have kostet. Hvorfor interesserer nu det det ærede Medlem? Der er her Tale om en Kommission, der har rejst en lille Del af Aaret, ikke ret meget, og har set paa de Forhold, der gennem Aaringer og Slægtled ere budte en stor Del af den danske Befolkning, uden at ret mange Mennesker have bekymret sig derom. Men det ærede Medlem spørger ikke, hvad det koster at tilse de Boligrum eller Staldrum, der bydes Svinene i Svineavlscentre, Kvæg i Kvægavlscentre, Heste i Hesteavlscentre. Der er Folk, der rejse rundt og se paa det, og de se det nøje efter. Det nytter ikke, at en Mand, der har Svineavlscentrum eller lignende, siger til de Folk, der ville se, hvordan Svinene, Kvæget og Hestene have det: Vil du pakke dig, eller at han kommer med sin Kørepisk, de skulle nok vise ham, at de have Ret til at se Tingene efter. Naar det drejer sig om de firbenede Væsener, anser man det for en Selvfølge, at man undersøger, om de blive ordentlig behandlede, om der er frisk

Luft, ren Strøelse, og om der er ordentlig kallet, om i det hele disse Svin, Kvæg og Heste ere saadan indstaldede, at man rent humant talt kan forsvare det, og de Penge, det koster at føre dette Tilsyn, skulle til, det er nødvendigt. Men man stopper op ved de tobenede Væsener. Der vil man ikke være med. Det koster for meget. Men jeg siger: Lad os faa Lov til at udvide disse Bestræbelser til ogsaa at gælde de tobenede. Vil man have lige saa megen Omsorg for Menneskene, som man ofte har for Dyrene, vil det hjælpe til at bevare den dygtige Arbejdskraft ude paa Landet i Stedet for, at den nu mange Gange drager til Byerne, omend det selvfølgelig ikke er den eneste Grund til, at den drager til Byerne, at Boligerne ere for elendige derude. Ærede Medlemmer have fremdeles argumenteret for, at man skal vedblive med den gamle Udbetaling af Løn paa Skiftetiderne i Stedet for at følge det Forslag, her foreligger fra Kommissionen og fra Justitsministeren. Men disse ærede Medlemmer have ikke beskæftiget sig med een Side af Sagen, nemlig den, at samvittighedsløse Husbønder ofte have benyttet sig af denne Udbetalingsmaade. Og det ville ærede Medlemmer dog indrømme, at saadanne findes. Jeg indrømmer, at der er daarlige Tjenestefolk. Der er i det hele brodne Kar i alle Lande, men heldigvis er Flertallet ikke brodne Kar. Der er daarlige Tjenestefolk, og mine Meningsfæller og jeg gøre ikke den Indrømmelse for at indynde os hos de Herrer, men fordi det er en Sandhed, som maa siges, og som Tyendet selv fremfører i deres Blade. Men hvorfor ville de Herrer saa stille sig saa stift paa det Standpunkt, at det er højst 1 pCt. af Husbønder, der ere daarlige og samvittighedsløse, naar Faktum dog er, at der er mange, om hvem man ved, at de ikke kunne faa Folk fra deres egen Egn, men maa avertere i københavnske og andre fremmede Blade for at faa Tyende. Lad adskillige Tilfælde søge saadanne blot at faa Klammeri i Gang med deres Tjenestekarle eller Tjenestepiger, naar Skiftetiden nærmer sig, og saa narre de dem for deres Løn. Dette Forhold er udpræget dansk. Jeg har søgt at erkyndige mig om tilsvarende Forhold i andre Lande. Der er, naar det gælder Tyendet, en mærkelig Løshed og Mangel paa Ansvarsfølelse hos adskillige Husbønder. Jeg skal nævne et Drama som det frygtelige Drama, der fandt Sted her i Nordsjælland, Bullottiaffæren. Ja, det var frygteligt, det var raat, men for Højesteret fremkom der Oplysninger, der vise, at det i hvert Fald kan